

עזר

גות חרות באינו דרך אחרת. לא היה זה הוא שיקרא לרשת את מקומו כמנהיג חרות. לעזר, שהקאריירה הציבורית וה צבאית שלו נטלה ללא מאבקים כמעט. שכל מה שהשיג בחייו בא לו בקלות. היתה זו הכרה מייאשת.

הקניאה האישית באריק שרון. הקש ששבר את גב הגמל היתה הצלחתו הבלתי-רגילה של אריק שרון להגשים תוך זמן קצר את מה שעזר נלחם עליו שנים ללא הצלחה. למרות שהוא מנסה להסתיר זאת, נפגע עזר בצורה עמוקה ביותר מהצלחתו של אריק. שעה מאמצים להפוך את עזר לשותף להצלחה זו. אבל עזר עשה, כנראה בצורה בלתי מודעת, מיספר צעדים שהיו עלולים להכשיל מלכתחילה את כל יוזמת שרון. גם בהמשך המשאומתן הצהיר מספר הציר הרות בלתי שקולות שהיה להם חלק בפיצוץ שפקדו את המשאומתן על הקי מת הליכוד.

לגורמים אלה ואחרים היו השלכות ישיר רות על התנהגותו של עזר. שלא היתה מעוגנת ומסוגנת גם קודם לכן. אבל מה שנראה קודם כהן צבאי וכשוכבות נער רים, הפך למיטרד בלתי נעים. אפילו חבריו של עזר הודו במרוצת השבועות האחרונים כי הם "מתיישים בשבילו". עזר מעולם לא התנור מהטיפה המרה. אבל בהשפעת המתח של החודשים האחרונים, הוא הגביר את קצב השתיה שלו. לאלכוהול היתה השפעה ישירה על כמה מהתבטאויותיו והתפרצויותיו האחרונות. על רקע זה יכלו עסקני הליכוד בהם כמה מידידיו הטובים של עזר, להבין את מכתבו לבגין ואת סירובו להיפגש עימו בטענה של חוסר זמן. הם ראו אותו במצבים שלא הגיעו מעולם לידיעת ה ציבור.

מבחינה אחת היתה משמעות סמלית לנפילתו של עזר. היה זה הוא שממח את הביקורת החריפה ביותר על יצחק רבין, על מה שאירע לו כרמטכ"ל עם פרוץ מלחמת ששת-הימים, וייצמן טען, וחזר וטען, כי רבין לא עמד בלחצים, התמוטט וכרע תחתם מבחינה פסיכולוגית. כאשר הגיעה שעת המיבחן ועזר עצמו נאלץ לעמוד בלחצים דומים — אם כי בורה האישית והפוליטית — כרע גם הוא תחת לחץ הנסיבות.

מדוע פרש אלוף המילואים מהליכוד

יו"מים אחרי שחתם על אמנת הקמתו?

מה קרה לעזר וייצמן?

מכתבו המפורסם בו הודיע על סירובו להופיע ברשימת מועמדי הליכוד לכנסת. מעולם לא השתתפתי בתהליך כה מביש ומכוער של ציבור החייב לתת דוגמא לעם ביושרו ומנהיגותו. כתב מפקד חיל-האוויר לשעבר למנהיג חרות. "כולנו יצרינו חזיון שלילי לציבור ובפרט לדור הצעיר. לקחנו כולנו חלק, מי פחות ומי יותר, בהתנצחות שביסודה היתה על כס" אות בכנסת ובהתנצחות זו נאמרו דברי השמצה איש על רעהו. אי-אמת משועת ורמת דיון מהנמוכות ביותר שפגשתי". מסקנתו של עזר: חזרה לאי-פעילות פוליטית, לחשבון נפש וחידוש דרכים. על טריקט-דלת סומבית ורעשנית זו, אחרי שהליכוד כבר היה לעובדה קיימת, הגיבו ראשי הליכוד בכפפות של משי. כולם הבינו כי תגובתו הבלתי צפויה של עזר הינה תוצאה של טרגדיה אישית שפקדה את אחת הדמויות הפופולאריות ביותר במדינה, שרק לפני שנה היתה מסוגלת להצמיד את כל אורחי המדינה אל מכשירי הטלוויזיה שלהם, כשעמדה במרכזה של התוכנית חיים שזאלה.

כאב, תיסכול, קנאה

ביום, שרא הכינו את צעדו של עזר וייצמן, שאלו את עצמם: מה קרה לאיש? מה אירע לאלוף שצנח אל כס שריהתבורה, ונראה היה כמי שעומד להפוך ליורשו של מנחם בגין כמנהיג תנועת החרות ומחנה הימין בישראל? תוך תקופה קצרה ירדו מנייתיו הפרי ליטיות של עזר וייצמן פלאים. הוא איבד את הילת המפקד שהיתה לו. איבד את האיומן כלפיו גם מצד אלה שתלו בו תיקוות, והנמיך את שיעור ההערכה כלפיו כאדם שקול, נבון ומחושב.

לטרגדיה זו לא היתה סיבה מוגדרת אחת. מערכת מורכבת מאוד של מצבים ויחסים אישיים, היא שגרמה לנפילתו הפרי מטאורית של וייצמן, שנעלם מהזירה הפרי ליטית באותה מהירות בה הופיע עליה. אבל בעיקר היו אלה שלושה גורמים שהביאו לשינוי שהתחולל באיש: **פציעתו של בנו, שאיל.** שאל נפצע ב-1970, בשלהי מלחמת ההתשה, כמדור במחנה בתעלת סואץ. בעזרת טיי פול רפואי נמרץ ומסור נחלץ שאל מסכר גז. הוא נותח בראשו, הבריאה, גוייס מחדש לצה"ל. אולם תוצאות אותה פציעה הופיעו מאוחר יותר. היה זה כאשר מעד שאל ונפל, נפגע שוב בראשו. הפגיעה החזרת הביאה להחמרה במצבו. הוא היה נאלץ להיות מרותק תקופה ממושכת ל ביתו, כשעזר ואשתו ראוה מתמסרים לטפל בו. עזר בעל התדמית הקשוחה הת- גלה כאן מסור ופצוע, הכואב את כאבי בנו, ומקדיש לו את כל מעייניו.

כישורו המערכת נגר בגין בתנועת החרות. תבוסתו של עזר וייצמן בוועידת חרות האחרונה, בה הרים את נס המרד נגד מנהיגותו של בגין, גרמה לו לתיסכול חריף ביותר. לא היתה זו עצם המפלה שהשפיעה עליו וגרמה לו להחליט על התרחקות מפעילות פוליטית, היה זה אובדן הסיכוי למנהיגות בעתיד הנראה לעין. לעזר הסתבר שאפילו אם יתחולל הבלתי אפשרי והוא יצליח לגבור על בגין, או שבגין יטולק ממנהי

שאל

לוף (מיד.) עזר וייצמן עמד ב" מסדרון שבפתח אולם הישיבות ב" קומה ה-14 של תצורת זאב. גודף עתרי נאים ועסקנים, כשפיו פולט גידופים ב" סיגנון חריף ביותר: "כולם זנוגו! חריי תים! נבלות!" דבריו היו מכוונים כלפי נציגי כל הגופים שעסקו זה השבוע השני שי ברציפות במשאומתן על הקמת חללי כוח הימני.

היה זה ביום האחרון של המשאומתן. יום השמורת להסתדרות. כאשר נראה היה כי שמואל תמיר עומד לפוצץ שוב את הליכוד, וכי רק גז"ל והרשימה הממ" לכתית יחתמו על אמנת הקמת הגוף הפרי ליטי החדש. אפילו על רקע "המחמאות" ההדדיות, שהושמעו בין שותפי הליכוד מתחילת המשאומתן, נשמע סיגנונו של עזר וייצמן חריף ויוצא-דופן. נראה היה ללא ספק כי לגבי עזר וייצמן, נעזר בחודש האחרון כמו שבשבת, שיה בכל יומיים את עמדותיו לגבי מה שמתחולל במפלגתו, היה הכל לזרא. פשוט נמאס לו. באותו יום אומנם ניסה עוד עזר וייצמן להשפיע על שמואל תמיר לחזור ולהצטרף לליכוד. אבל ביום החמישי, כאשר חתמו נציגי המרכז החופשי על האמנה, ונערך טכס חגיגי של כל שותפי הליכוד, נעדר ממנו עזר וייצמן. הוא הוסיף למחרת היום את חתימתו על האמנה. אחרי שהוזמן באופן פרטי לעשות זאת, אבל באותו יום עצמו כבר שיגר למנחם בגין את

סוריה, מחוץ למסך הטרנסטוריאליים שלה, במרחק של כ-300 קילומטר מגבולות ישראליים. לפתע הסתבר כי חיל-האוויר הסורי מניק את מטוסיו לקראת המטוסים הישראליים.

המריאו מטוסי-קרב סוריים. מפקדי חיל-האוויר הסורי סברו כנראה, כי טרף קל נפל בידיהם. ארבע רביעיות של מטוסי מיג-21 סוריים, ניסו לירות את המטוסים הישראליים מעל הים.

תוצאות הקרב האווירי שהתפתח כתור צאה מהתקלות זו: 13 מטוסים סוריים ומיראז' ישראלי אחד, נפגעו. חלקם נפלו לים. האחרים התרסקו על היבשה. שני טייסים — ישראלי וסורי — מולטו על-ידי מטוס חילוץ ישראלי, אחרי שבילו בסירותיהם מספר שעות בלבניים.

מבחינה צבאית היתה זו הצלחה ישראלית, שרוממה את הלבבות בישראל והבי כה את הסורים. היא הוכיחה בפעם נוספת כי העליונות הצבאית של ישראל באוויר היא בלתי מעורערת וכי כושרו של חיל-האוויר לא נפגם למרות הפסקת-האש המתארכת.

אלא שיפור הפלחם של 13 המטוסים הסוריים לא היה שיפור צבאי בלבד. אי אפשר היה לנתק אותו מהקונטקסט הפרי ליטי של האוויר, ולשקול את משמעותו על רקע זה.

שיקול מועטה. ישראל ניסתה להדי גיש ולהבליט כי הקרב האווירי התחולל בזמנתם של הסורים, שתקפו מטוסים ישראליים בסיוור שיגרתי מחוץ למים הסוריים. הוכחש ממצאות כאלו טמנה ישראל מלכודת לסורים. משכה אותם לקרב אווירי שתוצאותיו היו ברורות מראש.

אלא שלמרות ההכחשות, קשה היה ל-השתחרר מהרושם, שאפילו נכונה הגירי סה הישראלית בכל מאת האוויר — לא היה הקרב האווירי בלתי נמוע. גם אם לא נפרשה מלכודת אווירית לסורים, ויציאתם לקרב היתה פרי שיקול מוטעה של מפקדיהם, יכול היה הקרב האווירי שלא להתקיים אילו רצתה בכך ישראל. המטר סים הסוריים לא הפתיעו את מטוסי חיל-האוויר. ניתן היה לגלות את כוונותיהם לפני שפתחו באש על מטוסי ישראל. היה זמן למכיר כדי לבצע מה שקרוי בלשון הטייסים "ניתוק מגע". אילו היו פוקדים על טייסי חיל-האוויר לנתק מגע, לא היו הסורים מדביקים אותם עד לגבולות ישראל.

משום שכן נראה היה ברובי העולם שעצם השיקול שהיה מונח ביסוד ההוראה לטייסי חיל-האוויר שלא לנתק מגע, היה שיקול פוליטי. פרשנים ברחבי העולם ניסו להסביר מדוע היתה ישראל מוכנה להכות את הסורים ולדחוק אותם אל סינת הזירה, היו כמה הסברים לכך:

● ישראל רצתה להדליק אור אדום מול עיני הסורים נוכח אפשרות החייתתם של החזית-המזרחית. בעקבות ההשלכות שנערכה בקאהיר בשבוע האחרון בין סוריה ומצרים לבין ירדן.

● ישראל רצתה להניב בצורה זו על גילוי טיילי-הכתף בידי חבלנים ערבים ברומא. שקיבלו אותם כנראה מידי מדינת ערבית. נסינה של ישראל להרעיע ער-למת בעקבות גילוי טיילים אלה לא עלה בהצלחה. משום שמערכת ההסברה הישראליית שבענה בנושא זה על הפרזה רבה. הקרב האווירי נועד להמחיש מה מידת החומרה שייחסו ישראל להמצאות טיי לייכתף האנטי-אוויריים הסובייטיים בידי ארגוני החבלנים.

חוסר תלונה פוליטית. ייתכן שי-שיקולים אלה או אחרים היו מונחים ביסוד השיקול הפוליטי שהביא לקרב האווירי. אולם היה גם צד שני למטבע, שהעמיד בסמן שאלה את התבונה הפרי ליטי שביסוד ההצלחה הצבאית.

רק לפני שבוע הודיעה ממשלת ארצות הברית על כוונתה להעמיד את בעיית המזרח התיכון בראש סולם העדיפויות במיפול הבינלאומי שלה. הנשיא ניקסון הגדיר את המצב במזרח התיכון, כמצב מסוכן המהייב יוזמות חדשות.

מבחינתה של ממשלת-ישראל, המנסה למנוע לחצים בינלאומיים עליה, אין כל עניין בהגברת המתיחות באוויר. הגבירה כזו עלולה רק לחזק את טענותיהם של אלה הנותנים, כי המזרח התיכון אינו אלא חבית אבק שריפה העלולה להתפוצץ בכל רגע.

היפוך, לממשלת-ישראל יש מדיניות ברורה שמטרתה להוכיח עד כמה שליו האוויר ושכל נסיון התערבות בינלאומי

מהרושם שהרצון, "ללמד את הערבים לקח", גובר לעיתים קרובות בקרב ממי שלתיישראל על התבונה הפוליטית ה- צרופה.

היה לכן השיקול שלא להורות לטייסי ישראל לנתק מגע כאשר התקרבו אליהם המטוסים הסוריים. שיקול מוטעה. משקי- פים אובייקטיביים לא יכלו להשתחרר

מסכן את השקט. והנה, דווקא ישראל היא שהמחיש לעולם כולו שבאוויר יש בעיה דחופה וסכנת התלקחות בכל עת. מבחינת המדיניות של ממשלת-ישראל